

785.31
25

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII CLUJ

COLECȚIA
„MUZEULUI ARDELEAN“

B. R. V.

877

BCU Cluj - Central University Library Cluj

B. R. V. 877

588300

Instrucție pentru noa-
lele românești în țară-
mat.

Buda, 1815, 80

inv. 20668/69

І Н Ш Т Р У К Ц І Ї

П В Н Т Р У

ШКОЛЪ ЛЕБЕ РОМАНШІЙ

↑

Б Ъ Н Ї Т.

Л А Б У Д А

А Крѣска Тупографіе ѿ Оуниверситатей Оун-
гаріей. 1875.

B. R. V.

877

1061

N. A. S. T. K.

NYÓ ÁRNYÉK...
181

ДЕТОРІИЛЪ

ЛѢЦЪТОРИЛЪ, Катекизаторилъ,
Локáлничилъ, Лдрептъ-
тори, шї â КомѸнитателъ спре-
май бѸи ФолоіѸл Шкоáлелъ.

І.

Деторіиле ЛѢЦЪТОРИЛЪ.

І. ЛѢЦЪТОРИА ѣ Деторію тинері-
мѣ амжндѸрѸр ПѸрцилъ лѸи ѣ-

КРЕДИЦАТЪ А ТОДАТЪ ЗИВА КЖТЕ
ШЕБСЕ ЧАСЪРИ, АДЕКЪ : З АНАИНТЕ,
З ДЪПЪ АМІАЪЪ ЗИ АДЕПРИНДЕРИЛЕ
ЛЪР ФЪРЪ ДЕ НИЧИ Ѡ ЛЕНЕВИРЕ АИ А-
ВЪЦА.

2. АЛЪ РЕКРЕАЦІЕ СЪ НЪ АИЪЪ АЛЕ ДА,
ФЪРЪ НЪМАИ ЖОИ ДЪПЪ АМІАЪЪ ЗИ-
3. СЪМЪЪТА ДЪПЪ АМІАЪЪ ЗИ ОУН
ЧАС, ПРЕЪМ ШИ ДЪМИНЕКА, ШИ А
ЗИЛЕ ДЕ СЪРЪЪТОРИ ДЕЛА ОУТРЕНІЕ
ПЖНЪ ЛА ЛУТЪРГІЕ А ѠБИЧНЪИТЕЛЕ
КЖНЪЪРИ БИСЕРЕЧЕЦИ АРЕ АИ ДЕПРИН-
ДЕ.
4. ДЪМИНЕКА, ШИ А СЪРЪЪТОРИ ЛА РЕ-
ЧЕРНІЕ, ОУТРЕНІЕ, ШИ ДЪМНЕЪЕАСКА
ЛУТЪРГІЕ КЪ ШКОЛАРИИ ЛА БЕСЪРИКЪ
А МЪРЪЕ, ШИ ПРЕЪЦИЛЪР АТЪРЪ СЪ-
ВЪРШИРЪ ДЪМНЕЪЕЦИИ СЛЪЖБЕ АЖЪ-
ТОРИО А ДА СЪ НЪ ЛИПСАСКЪ.
5. ПРЪН-

5. Прѣнчій чѣй ѡржндѡици ла Бесѣ-
рикз сзи стрингз ѧ тѡлте зѡлеле
ѧ мѣрце ла Бечѣрнїе, Оутрѣнїе ши
ла Часѡри (де се вѡр четї ѧчѣлѣ
ѧфѡрз де врѣмѣ Школлей).
6. Ла ѧчепѡтѡл ѧвзцзтѡриѡ дѡпз че
се рѡлгз Школѡриѡ де лѡк сзсе че-
тѣскз Каталѡгѡл, ѧсемнѡнд пре
чѣй че липсѣск.
7. Ла ѧгропѡрѣ мѡрцилѡр (де се фѡ-
че ѧфѡрз де врѣмѣ Школлей) ѧ-
тѡци Школѡри вѡр тримїте, кѡци
ва пофтї ѡмѡл, кѡрѡра дѡтѡрю ва
фї Гѡзда мѡртѡлѡи кѡте чѣва ѧ
плзтї, ѧшиѡдере ши ѧвзцзтѡрюл
ла ѧгропѡрѣ оунде ва фї кїемѡт,
ѣ дѡтѡрю ѧ мѣрце, ши Гѡзда пѣн-
трѡ ѡстенѣлз 30 кр: ѧи дѡ, сз
ѡнѡ.

8. Їр де се ф́аче а̀гропа̀рѣ а̀ вре́мѣ Шко́ллеї, н́иче а̀взцзт́орюа а̀мѣрѣ, н́ичї Шко́ла̀рї а̀ тримїте, сз нѣ кѣтѣзе.
9. Пантлі́челе, а̀дмї́нїле, шї мзхр́змїле, ќаре ќапзтз прѣнчїї а̀ а̀гропа̀рѣ мо̀рцилшр, а̀взцзт́орюа кѣ Шко́ла̀рїї а̀ша сзле а̀па̀ртз, ка сз нѣ лісе ф́акз н́ичї ѡ́днїїѡа̀рз стржмвзт́а̀те, а̀декз: ѡ́да̀тз сз а̀ а̀взцзт́орюа пантлі́челе, шї Шко́ла̀рїї а̀дмї́нїле, іарз а̀лтз да̀тз ѡ́л а̀дмї́нїле, шї прѣнчїї Пантлі́челе.
10. Ќжнд се ф́аче де Прѣшцї сфинцїрѣ а̀пей прин Ќасе, а̀взцзт́орюа ва фї де т́орю (де се ф́аче а̀чѣ а̀ а̀фа̀рз де вре́мѣ Шко́ллеї) а̀ле да прѣнчїї спре а̀жѣт́орю, іарз а̀ вре́мѣ Шко́ллеї н́иче де кѣм.

11. А вѣрѣмѣ сфѣнтелѣр Пзрѣсимѣ
ла Часѣрѣ нѣмай прѣнчѣй чѣй ѡржн-
дѣици, гѣр ла Прездеѡсфещѣна ва
мѣрѣе шѣ Аѡзцзтѡрюл кѣ адоѡѡ,
шѣ кѣ а гѣрѣа Класе.
12. Скрисѡриле, шѣ Сокоутѣлеле Сѡ-
тѣлѣи нѣче Декѡм нѣ ѣ детѡрю А-
ѡзцзтѡрюл але фѣче, фзрз нѣмай
кжнд нѣ ва фѣ Ноугѣрешѣл а касз
пѡте скрѣе, де ва фѣ фѡрте мѣре
лѣпсз. Асз гѡт дѣѡна афѣрз де
вѣрѣмѣ Шкѡлѣй, шѣ а Конѡкѣл
сзѣ, гѣр нѣ ла Кинѣз нѣче а аѡ-
нѣрѣ Сѡтѣлѣи.
13. А прѣчиниле, дескѡркзтѣрилѣ,
сфѡтѣрилѣ, шѣ жѣдекѣциле сѣ-
тѣщи, шѣ але ѡѡщѣй Аѡзцзтѡрюл
нѣче Декѡм се нѣсе мѣстечѣе, чѣ
се пѡрте грѣже де Дерѣгзтѡрѣа сѡ-

14. Врѣмѣ Шко́ллеи чѣ́ де прѣ́сте
зи, прѣ́дм Грама́ти́чїи, а́ша май
вжрѣ́осъ Ѡвзцзѣ́орїи сфѣ́нт, ши
невзѣ́зматъ сзѡ пзѣ́аскз, ни́че
сз Ѡдрзѣ́нѣ́скз сѡпт грѣ́ педѣ́псз
а́ липси́ дела Шко́ллз.

15. Ѡ репѡ́ртѡл чѣ́л де жѡмзѣ́ате де
а́н, ка́реле Ѡ ѡ́ Апри́ліе Дирѣ́кѣ́орѡ-
лѡи се тримї́те, деѣ́орю́ ва фї́ ло-
ка́лникѡл Ѡдрѣ́птѣ́орю́ (саѡ прѡр-
ѣ́орю́л де грї́же) де ва ши́ скрї́е
ѣ́л Ѡсѡши́ кѡ мѣ́на са́, га́рз де нѡ́ ва
ши́, Ваѣ́киѣ́аѣ́орѡл а́ Ѡсе́мна
ѣ́оде́ скзѣ́риле Шко́ллеи.

II.

Деѣ́орїи́ле Ваѣ́киѣ́аѣ́орѡлѡи́.

1. Ваѣ́киѣ́аѣ́ор Ѡ Шко́ллеле чѣ́ле сзѣ́-
ѣ́щи́ дѡпз кї́емарѣ́ са́ ѣ́ фї́еѡе ка́-

реле

реле Прѣшт ѿ локѣлѣи, кареле ѿфа-
 рз де ѿвзцзтѣра дѣспре Кредѣнцз
 шѣ дѣспре ѿдрептѣрѣ вѣецѣи, че се
 фѣче тинерѣмѣи ѿ Бестѣрикз дѣ-
 мѣнека, шѣ Гзрзктѣорѣ, ѣ де-
 тѣорѣ ѿ тѣотз Гжмвзтѣ дела Ѧ
 пзнд ла 9 часѣрѣи ѿ Шкѣолз ѿ
 тжлкѣи прѣнчилѣр Катѣхѣсѣл,
 сѣѣ ѿвзцзтѣра Крещѣнѣскз, шѣ
 дѣспре ѿдѣвзѣрѣиле ѣи ѿи ѿкре-
 дѣнцѣ.

2. Дѣтѣорѣ гѣсте кѣ сфѣтѣрѣи Пзрин-
 тѣцѣи, кѣ дѣлчѣ блжндѣце, шѣ
 кѣ бѣнз лѣѣре ѿмѣнѣте прѣкѣм ти-
 нерѣмѣѣ, ѿшѣ шѣ прѣ ѿвзцзтѣорѣ
 ѿи ѿдемнѣ спре плѣнѣрѣѣ дѣтѣорѣ-
 илѣр сѣлѣ спре ѿдрептѣрѣѣ вѣецѣи,
 шѣ пѣѣа Крещѣнзтѣзѣцѣи, шѣ ѿ-
 шѣѣ ѿи повзцѣѣи спре вѣрѣмѣѣлѣнѣка
 шѣ вѣѣчѣнѣка фѣрѣчѣѣре.

3. Пре Ѡвзцзтѳорюл, кѳреле пѳнтрѳ
 лѳнѳ нѳшй плинѳще деторіиле
 сѳле, сѳс се словѳде ла ѱ вѳацз
 сѳтрикѳтз, май ѳтжѳю кѳ ѳцелѳ-
 пте, блжнде, шй Пзринтѳщй до-
 жѳне сзл тѳагз ла ѳдрептѳаре,
 ѳр де кѳмба ѳтрачѳст кѳп нѳ ва
 оѳрма ѳдрептѳарѳ лѳшй, де лѳк сз
 фѳкз щѳре Диштѳриктѳѳлникѳлѳшй
 Дирѳктѳр.

III.

Деторіиле Локѳлникѳлѳшй ѳдре-
 птѳтѳорю.

1. Локѳлникѳл ѳдрептѳтѳорю ѳ Шкѳла-
 лей ѳ детѳорю де нѳ май ѳдѳсе, ѳ-
 кѳи де дѳла ѳрй ѳ сзптѳзмжнз ѳ
 черчетѳ Шкѳлла, шй ѳ ведѳ спѳ-
 рюл Тинерімей ѳ Ѡвзцзтѳрз.

2. Де

2. Де прѣднѣй чѣй че ввр липси дела Шкоалз пре Авзцзторюл сз атрѣбе, шѣ де нѣ ва цѣи причина рзмаслди лвр, адатз Жѣделе (Кинезлди) локлди сз ащѣинцѣзе, шѣ дела ел ажѣторю спре адѣчерѣ лвр а Шкоалз сз чѣрз.

3. Ёр де нѣ ва оурма пе лок ажѣторю дела Жѣделе, сз араѣе а скрисоаре Домнлди пзмжнтѣск, шѣ де нѣ сар да ажѣторю ни че дела ачѣста, атѣнчи се араѣе Домнлди чѣлди де Вармегѣе, шѣ май пре оурмз ла плинѣрѣ лѣнѣи Диштриктѣалниклди Директор.

4. Ёр дева ачѣпе Авзцзторюл асе стрика атрѣ прѣтарѣ са чѣ мо-рѣалникз, шѣ асе да бецѣей, лѣней, кѣрвѣей, шѣ алтвр прихѣне, де
 нѣл

НДА ВА ПЪТЪ ДЕЛА АЧЪЛЪ Локáл-
 никъдa Адрептзторю кѸ Катекн-
 заторда, шн кѸ КомѸнитатъ а-
 бате, шн Адрепта, фзрз Агжр-
 зїаре оунда ка ачела ДиштриктѸ-
 алникъдaшн Директор сзсе араге,
 ка сз поатз ел, пзнз нѸ саѸ мз-
 рнѸт акз рѸда, ла кале ал адѸче.

5. Де ар фаче Авзцзторюл вре ѿ
 кзакаре де лѸце, саѸ вре ѿ греша-
 лз маре, шн пентрѸ ачѸа прин-
 пѸтерѸ чѸ политичаскз сар пѸне
 Апринсоре, Локáлникъдa Адрептз-
 торю адатз сз факз шнре Диш-
 триктѸалникъдaшн Директор, ка
 сз поатз фаче алтз ѿржндѸалз
 пентрѸ АвзцзтѸра, шн крѸшерѸ
 прѸнчилѸр.

6. Локалникѡла Ѡдрептѡторю деторю
 гасге Ѡ прѡртѡ гриже ка ниче Шкоо-
 ла, ниче Ѡвзѡторюла вре ѡ липсѡ
 сѡ нѡ ѡнкѡ.

IV.

Деторинле Комѡнитѡтеѡ.

1. Фиеше карѡ Комѡнитѡте дѡпѡ ѡ-
 рѡндѡла Системѡлѡ Школасти-
 ческ ѡ деторе Прѡнчѡ сѡ Ѡ Ѡ-
 мѡндѡрѡр пѡрцилѡр дела Ѡл блѡ
 пѡнѡ ла Ѡл 12лѡ Ѡн ѡн тримѡте
 ла Шкоолѡ, шѡ ла Ѡчепѡт ѡн Ѡ-
 дѡче Ѡнаѡнте, ка Ѡвзѡторюла,
 Катѡкиѡторѡла, шѡ Локалникѡла
 Ѡдрептѡторю, сѡ Ѡ Ѡ скри-
 сооре.
2. Прѡнчѡ чѡѡ нѡѡ сѡсѡ скрѡе, шѡ
 сѡсѡ дѡѡ ла Шкоолѡ тогдѡѡна
 Ѡ

А ДѢНА ЛДНН НОЕМВРІЕ, ШИ А ЛДНН
АПРІЛІЕ.

3. ДЕТОДРЕ ГАСТЕ ФІЕЩЕ КАРѢ КО-
МОНІТАТЕ А ПОРГА ЛА ВРѢМѢ СА
ГРІЖЕ ДЕ ДИРѢЦЕРѢ ШИ АГРЗДІРѢ
ШКОЛЛЕИ, А КЗШИГА ВЗРЦИ, КРЕ-
ТЗ, БВРѢТЕ, ШИ АЛТЕ ДЕ ЛІПСЗ
СПРЕ АВЗЦЗТЪРЗ.

4. СИМБРІА, ШИ ДЕПУТАТЪЛА АВЗ-
ЦЗТЪОРЮЛДНН ЛА ВРѢМЕ, ШИ ФЗРЗ А-
ПОТРИВІРЕ МАИ ВЖРТОС СИМБРІА
ПРЕ ФЖРТАЛ СЗ ИСЕ ДѢ.

5. КЖНА ВРЕ Ѡ КОМОНІТАТЕ ПЕНТРЪ
НЕПАЗЧѢРѢ ВРѢ СЗ ФАКЗ КЪ АВЗ-
ЦЗТЪОРЮЛ СІТРЗМЪТАРЕ, ТОТДѢЪ-
НА ЛА ВРѢМЕ, ШИ КЪ ТРЕИ ДѢНИ
АНДІНТѢ ЕШИРЕИ АНДЛДНН ПРИН
ЛОКАЛНИКЪЛА АДРЕПТЗТЪОРЮ КЪ А-
ЦЕЛѢЦЕРѢ ДОМНДЛДНН ПЗМЖНТѢСК.

ДИШ-

Диштриктъ Валникъ Валн Директоръ
 а Архта, ши Авццторюл а спъ-
 не нѣ ва липси. Ашиждерѣ

6. Кжнд врѣ Авццторюл аши лх-
 сà слѣжеа, саѣ пофтѣще асз мѣ-
 та динтрѣн Сат а алтѣл, кѣ
 чинчи саѣ май пѣцин трѣй Авни
 Андинте де а плинитѣл анѣлн
 прекѣм Сѣщій, аша ши Диш-
 триктъ Валникъ Валн Директоръ прим
 скрисоаре сз факз де щире.

7. Кжнд воаще вредн Пзринте Прѣн-
 кѣл сзѣ дин Школла Рѣмжнѣскз
 ал да ла чѣ Немцáскз. саѣ Оун-
 гѣрѣскз, саѣ Латинѣскз, нице
 ѡдãтз пзнз ла сзвжрширѣ оун-
 ней Кѣрцери сз нѣл дѣ, чержнд
 тот дѣна кжнд ал ва стрзмѣта
 Атестатъ дела Авццторюл сзѣ
 дѣспре

ДѢСПРЕ СПОРЮА ЧЕ АЪ ФЪКЪТЪ А А
ВЪЦЪТЪРЪ.

8. Май пре оурмъ детоаре гасте Ко-
мунитатѣ пре Авццторюа чѣл
Стрздиторю пентрѣ ѡстенѣлеле
че аре къ прѣнчій лар, ал ѡмени,
ал чинсти, ши дѣспре адестѣла-
рѣ вѣецій лѣи бѣнъ гриже а порта.

BCT Cluj Central University Library Cluj

ЛАЗЕРИРЪ ЧАСУРИ ДӘР, ШИ А ЛАЗЦУЗТУРИ ДӘР.

Дәһиз картә Лазцутәриәл оуһий Әрәш сав Савт әре а Лазцә Тинеримтә.

АНАИТЕ ДЕ АМІАХУЗ ШІ.

УӘНУЗ АМІАХУЗ ШІ.

Часури лә.	Ләһий.	Мәрцәй.	Мәеркәри.	Жәһий.	Вәһий.	Сәһий.
Дәлә 8. пәһиз лә 9.	Лазцутәриәл Сокәтәй.	Катәһизисәл.	Лазцутәриәл Сокәтәй.	Дәһизә дә мәһиз кәтәз чинтә.	Лазцутәриәл Сокәтәй.	Тәләкәл Катәһизисәл.
Дәлә 9. пәһиз $\frac{1}{2}$ 10.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.
Дәлә $\frac{1}{2}$ 10 пәһиз 10.	Асемһиәрәкә кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр.	Асемһиәрәкә Словһиәрәкә.	Асемһиәрәкә Чәтәриәй.	Асемһиәрәкә кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр.	Асемһиәрәкә Словһиәрәкә.	Асемһиәрәкә Чәтәриәй.
Дәлә 10 пәһиз $\frac{1}{4}$ 11.	Рәһизчәһиәл.	Рәһизчәһиәл.	Рәһизчәһиәл.	Рәһизчәһиәл.	Рәһизчәһиәл.	Рәһизчәһиәл.
Дәлә $\frac{1}{4}$ 11. пәһиз 11.	Чәтәриәкә Чәһословһиәл шәһи а Псалтирәй.	Чәтәриәкә Чәһословһиәл шәһи а Псалтирәй.	Чәтәриәкә Чәһословһиәл, шәһи а Псалтирәй.	Чәтәриәкә Чәһословһиәл шәһи а Псалтирәй.	Чәтәриәкә Чәһословһиәл шәһи а Псалтирәй.	Чәтәриәкә Чәһословһиәл шәһи а Псалтирәй.
Дәлә 1. пәһиз $\frac{1}{2}$ 2.	Сәһиәсәрәкә Фәһмәләсә.	Сәһиәрәкә шәһи дәһиәцәрәкә Прәһиәсәләр.	Орәһографәл.	Рәкәрәцә.	Сәһиәрәкә шәһи дәһиәцәрәкә Прәһиәсәләр.	Сәһиәсәрәкә Фәһмәләсә.
Дәлә $\frac{1}{2}$ 2. пәһиз 2.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.		Сәһиәрәкә шәһи дәһиәцәрәкә Прәһиәсәләр.	Кәһиәцәрәкә Ләтәриәләр, шәһи Словһиәрәкә.
Дәлә 2 пәһиз $\frac{1}{4}$ 3.	Рәһизләлә Сәһоләстичә.	Тәләкәл Пәһизчәһиәләр.	Рәһизләлә Шәһоләһиәл.		Тәләкәл пәһизчәһиәләр,	Рәһизчәһиәл.
Дәлә $\frac{1}{4}$ 3 пәһиз 4.	Сәһиәнтә Истәриә.	Дәһиәринчәлә Сәһпәһиәләр.	Истәриәлә Бивәлиәл.		Сәһиәнтә Истәриә.	Дәһиәринчәлә Сәһпәһиәләр.
Дәлә 3 пәһиз лә 4.	Бәһоһиәл.	Чәтәриәкә шәһи Словһиәрәкә оуһиәрәкә шәһи һәмчәһиәкә.	Бәһоһиәл.		Словһиәрәкә шәһи чәтәриәкә һәмчәһиәкә шәһи оуһиәрәкә.	Кәһиәрәкә.

Обсервация. Пәһиз сәһиә Шәһоләлә Анаитә дә амәһиә дәлә 8 часури пәһиз лә 11. Дәһиз амәһиә дәлә 1 пәһиз лә 4 часури Пәһиз Вәһиә дәлә 7 пәһиз лә 10. шәһи дәлә 2 пәһиз лә 5 часури.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

